

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ,
КРИМІНАЛІСТИКИ
ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

**Current Issue of Forensic Expertology,
Criminalistics and Criminal Procedure**

Матеріали VII міжнародної
науково-практичної конференції
(Київ, 10 грудня 2025 року)

Proceedings of the VII International
Scientific and Practical Conference
(Kyiv, December 10, 2025)

Київ
2025

УДК 343.98
А43

*Матеріали конференції подано в авторській редакції.
Відповідальність за достовірність фактів, статистичних даних і точність
викладеного матеріалу покладено на авторів.*

*Рекомендовано до друку Вченою радою КНДІСЕ
(протокол № 12 від 30.12.2025)*

*Проведення міжнародної науково-практичної конференції
zareєстровано
Українським інститутом науково-технічної експертизи та інформації
(посвідчення № 740 від 27.10.2025)*

Редакційна колегія збірника матеріалів:

Максим Кисельов (голова),
Броніслав Теплицький, Олена Агапова,
Тетяна Голікова, Олег Баулін

Актуальні питання судової експертології, криміналістики
А43 та кримінального процесу : мат-ли VII міжнар. наук.-практ.
конф. (Київ, 10.12.2025) / за заг. ред. М. Є. Кисельова. — Київ :
Видавництво Ліра-К, 2025. — 494, [2] с.

ISBN 978-617-8800-36-9

Видання містить матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої актуальним питанням судової експертології, криміналістики та кримінального процесу, що проведена Київським науково-дослідним інститутом судових експертиз Міністерства юстиції України 10 грудня 2025 року в Києві.

Для працівників судових і правоохоронних органів, установ судової експертизи, викладачів, аспірантів, ад'юнктів та докторантів закладів вищої освіти.

УДК 343.98

ISBN 978-617-8800-36-9

© КНДІСЕ, 2025
© Видавництво Ліра-К, 2025

Катерина Рубець. Парадигмальний підхід до аналізу почерку в криміналістиці: сучасні тенденції та перспективи розвитку.	326
Олена Савицька, Наталія Хомич. Застосування інформаційних технологій для визначення місця вчинення екологічних злочинів . . .	330
Олена Савчук. Трансформація почеркознавчої експертизи в умовах технічного та методологічного оновлення судової експертизи.	336
Ігор Самойленко. Проблеми співвідношення змісту понять «слід» та «фрагмент сліду»	340
Марія Сапіга. Сучасні тенденції розвитку судової експертизи в умовах цифрової трансформації.	344
Дмитро Середа, Руслан Климаєв. Пожежно-технічна експертиза у кримінальних провадженнях з визначення горючості матеріалів: кейс-аналіз сендвіч-панелей	348
Іван Старенький. Дослідження контенту, що завантажується до пам'яті накопичувача інформації за допомогою програмного забезпечення, що працює за протоколом <i>BitTorrent</i>	352
Яна Сухомлин. Шляхи виявлення та розпізнавання ознак підроблення спеціальних бланків нотаріальних документів.	357
Тетяна Тамакова, Тетяна Морозова, Олена Шилоська. Професійна компетентність експерта як ключовий чинник розвитку сучасної судово-психологічної експертизи.	362
Євген Тищенко. Ініціативи стосовно нового напрямку експертного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України	366
Сергій Томин, Олександр Лишак. Легендовані об'єкти та їх роль у профілактиці, розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень . .	371
Олена Усенко. До питання врегулювання державними установами судових експертиз витрат на професійне навчання судових експертів .	375
Юлія Форіс, Валентина Виноградова, Наталія Гаврилюк. Судова експертиза: сучасні тенденції розвитку	379
Дмитро Хамула. До питання атрибуції моделі кахельної печі № 804 (№ 6) виробництва «Товариства фарфорових та фаянсових виробів М. С. Кузнєцова» . . .	383
Семен Ханін. Судові експертизи у <i>white-collar crime</i> провадженнях: актуальні питання та практичні аспекти	388
Оксана Ціжма, Юрій Ціжма. Грінвошинг як предмет судової експертизи: методичні підходи до оцінки впливу оманливого маркування на споживчу вартість товару	391
Вікторія Чепак, Олена Чередниченко. Складності оцінювання достовірності порівняльного матеріалу під час проведення почеркознавчих досліджень	396
Олександр Черних. Роль і проблематика судових експертиз, що використовують під час розгляду міжнародних спорів у сфері використання блокчейн-технологій	400

УДК 343.98:614.849

Пожежно-технічна експертиза у кримінальних провадженнях з визначення горючості матеріалів: кейс-аналіз сендвіч-панелей

Дмитро Середа,

старший науковий співробітник науково-дослідного сектору дослідження і статистики пожеж науково-дослідного центру нормативно-технічного регулювання Інституту наукових досліджень з цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України

Руслан Климаь,

кандидат технічних наук, старший дослідник, заступник начальника центру — начальник науково-випробувального відділу дослідження речовин, матеріалів та виробів науково-дослідного центру досліджень та випробувань Інституту наукових досліджень з цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України

Дослідження присвячене розгляду пожежно-технічної експертизи у кримінальних провадженнях. У роботі наведено приклад визначення горючості матеріалу сендвіч-панелей. Отримані результати демонструють важливість правильного вибору та оцінки будівельних матеріалів у разі пожеж.

Ключові слова: пожежно-технічна експертиза; горючість матеріалів; дослідження матеріалів.

Fire-technical expertise in criminal cases and determination of material combustibility: a case study of sandwich panel fillers

Dmitro Sereda, Ruslan Klimas

The thesis examines fire-technical expertise in criminal proceedings. It presents a case study focused on determining the combustibility of sandwich panel materials. The results demonstrate the importance of proper selection and fire assessment of construction materials.

Keywords: fire-technical expertise; material combustibility; material examination.

Пожежно-технічна експертиза посідає виняткове місце поміж усіх видів технічних і судових експертиз. Вона потребує синтезу глибоких фундаментальних знань, спеціалізованих інженерних навичок і міждисциплінарного підходу. Експерт повинен розуміти фізико-хімічні процеси горіння, поведінку будівельних і оздоблювальних матеріалів під час дії на них різних умов (високої температури, конвекції, випромінювання, теплопередачі, надлишку/нестачі кисню, кількості пожежної навантаги тощо),

а також механізми поширення вогню, здатність конструкцій протистояти термічному навантаженню і деградації та розумітися на процесах виробництва різноманітної продукції.

Однак, навіть такого технічного бекґраунду недостатньо. Пожежно-технічна експертиза передбачає аналіз джерел займання; оцінку працездатності та правильності монтажу/експлуатації систем протипожежного захисту; відтворення хронології розвитку пожежі; визначення осередку займання, векторів і швидкості поширення вогню; судово-технічне дослідження ознак горіння, залишків матеріалів, конструкцій із застосуванням відповідних методик; аналіз відповідності реального стану об'єкта чинним будівельним і пожежним нормативам, стандартам безпеки, інструкціям з експлуатації; підготовку висновку, що матиме юридичну силу для суду (розслідування).

Отже, експерт діє не лише як інженер або пожежник, а як фахівець на перетині інженерії, матеріалознавства, судової криміналістики, нормативного регулювання та навіть психології (наприклад, аналіз свідчень, поведінки людей під час пожежі).

Зазвичай органи досудового розслідування призначають пожежно-технічні експертизи за пожежами на об'єктах, щодо яких здійснюються заходи державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки [1]. Щороку в Україні на таких об'єктах виникає приблизно 2700 пожеж, унаслідок яких гине 45 людей і травмуються 115 людей, а також наносяться значні матеріальні втрати [2].

Внаслідок однієї з таких пожеж, що виникла в цеху забою та переробки птиці ТзОВ «Птахокомплекс "Губин"» було пошкоджено будівлю на площі 4500 кв. м, а також виробниче обладнання та продукцію, що на момент виникнення пожежі перебувала в ній. За ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 270 Кримінального кодексу України, фахівцям Інституту наукових досліджень з цивільного захисту була призначена експертиза з визначення характеристик горіння матеріалу (зокрема, до якої групи горючості належить внутрішній наповнювач сендвіч-панелей, із яких було побудовано будівлю?) (див. рис. 1).

Рис. 1. Загальний вигляд наповнювача сендвіч-панелей

Сендвіч-панель — це тришаровий будівельний виріб, який зазвичай містить два листа оцинкованої фарбованої сталі та наповнювач між ними.

Залежно від призначення сендвіч-панелі поділяють на стінові та покрівельні. Під час обирання стінових панелей ключовими параметрами є теплотехнічні, міцнісні та протипожежні характеристики, а покрівельних (на додаток до цього) — несна здатність і довговічність. У межах проведеної експертизи на дослідження надано наповнювач стінових сендвіч-панелей.

Оскільки під час виробництва сендвіч-панелей використовують різні типи наповнювачів (мінеральну вату, пінополіуретан (PU, PUR) і його модифікації — пенополіізоціанурат (PIR, IPN), а також пінополістирол (пінопласт)), постає питання встановити його характеристики горіння (визначення групи горючості наповнювача).

Зазвичай у виробництві для пакування м'ясних, рибних і молочних продуктів використовують поліетилентерафталатну з шаром ламінованого поліетилену (ПЕТ/ПЕ) плівку та харчову полівінілхлоридну з шаром ламінованого поліетилену (ПЕТ/ПЕ) плівку.

Горючі будівельні матеріали поділяють на чотири групи [3]:

- Г1 (низької горючості);
- Г2 (помірної горючості);
- Г3 (середньої горючості);
- Г4 (підвищеної горючості).

Горючість будівельних матеріалів з віднесенням їх до відповідної групи визначають за результатами випробувань відповідно до ДСТУ 8829 [4].

Метод застосовують для всіх однорідних і шаруватих горючих будівельних матеріалів, зокрема таких, що застосовують як оздоблювальні та облицювальні, а також лакофарбових покриттів [4].

Суть методу випробувань полягає у введенні водночас чотирьох зразків, закріплених у тримачі, у камеру згорання, дії на зразки полум'я від джерела запалювання із заданими параметрами (фіксовані витрати газу та повітря) впродовж 10 хв і визначенні для кожного випробування параметрів горючості:

- температури димових газів;
- тривалості самостійного горіння;
- ступеня пошкодження за довжиною;
- ступеня пошкодження за масою.

За результатами випробувань було визначено, що внутрішній наповнювач сендвіч-панелей, з яких було побудовано птахокомплекс «Губин», належить до групи Г4 (матеріал підвищеної горючості), що свідчить про його підвищену горючість і потенційну небезпеку, що може сприяти інтенсивному поширенню полум'я.

Отже, пожежно-технічна експертиза є важливим інструментом у кримінальному провадженні, оскільки дає змогу встановити причину виникнення пожежі та перевірити відповідність використаних на об'єкті матеріалів вимогам пожежної безпеки. Її результати підкреслюють актуальність контролю за вибором будівельних матеріалів і необхідність врахування їхніх показників пожежної небезпеки для мінімізації ризиків виникнення таких подій.

Перелік посилань

1. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 29. Ст. 389.
2. Статистичні довідки / Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/statisticni-dovidki>.
3. ДБН В.1.1-7:2016 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва.
4. ДСТУ 8829:2019 Пожежовибухонебезпечність речовин і матеріалів. Номенклатура показників і методи їхнього визначення. Класифікація.

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ, КРИМІНАЛІСТИКИ ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Матеріали VII міжнародної
науково-практичної конференції
(Київ, 10.12.2025)

Автор макету, редактор і верстальник *Ігор Лущик*

Підписано до друку 30.12.2025. Формат 60 × 84/16. Папір офсет.
Гарнітура Inter. Друк офсет. Ум. друк. арк. 28,60.
Наклад 50 прим.

Київський науково-дослідний інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України,
вул. Сім'ї Бродських, 6, м. Київ, 03057, Україна.
Тел.: +38 (044) 200-29-11, +38 (044) 200-29-29
Сайт: <https://kndise.gov.ua>
e-mail: info@kndise.gov.ua

Виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»

Свідоцтво ДК № 3981.

вул. В. Стуса, 22/1, м. Київ, 03142, Україна.
Тел.: +38 (050) 462-95-48, +38 (067) 820-84-77
Сайт: <https://lira-k.com.ua>
e-mail: zv_lira@ukr.net